
Hvem var helbredere i middelalderens Trondheim?

ARTIKKEL

PAPE K

WESTIN S

Sammendrag

Inspirert av 1000-årsjubileet i 1997 har vi tatt for oss noen medisinske aspekter ved middelalderens Trondheim, frabyens grunnleggelse i 997 til reformasjonen i 1536-37. Vi kjenner til at Nidarosdomen var pilegrimsmål og at myteromkring Olav den hellige gav håp om helbredelse opp gjennom hele middelalderen. Med utgangspunkt i at sykdom og død i alle organiserte samfunn er omfattet av sterke sosiale ritualer, er det nærliggende å spørre seg hvilke grupper isamfunnet som den gang forvaltet slike ritualer, med andre ord, hvem var helbrederne. Kilder til slik kunnskap er delsindirekte i form av skrifter, bilder og skulpturer, dels direkte i form av materielle levninger som ruiner, beinrester og redskaper. Vi ser konturene av tre typer helbredere. De folkelige "kloke", som opererte med utgangspunkt i norrønmytologi og folkelige forestillinger, de geistlige helbrederne i form av prester og kanniker, og sårlegene som trolighadde opphav i de behov som krigføringen skapte. Vi finner også spor av vitenskapelige tradisjoner i form av tekstfragmenter fra Salerno-skolen og tidlig europeisk universitetsmedisin. Men lite tyder på at det fantes noen universitetsutdannet lege i virksomhet i Trondheim før den danskfødte Jens Nicolaisen (1619-62) tiltrådte som stadsfysikus i 1661.

Publisert: 10. desember 1998. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 8. september 2026.